

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget

Deres ref

Vår ref

Dato

24/1108-

21. mars 2024

Representantforslag 100 S (2023-2024) om å sikre uavhengige utredninger av naturverdier og naturpåvirkning

Jeg viser til brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen datert 7. mars 2024, vedrørende representantforslag 100 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Lars Haltbrekken, Ola Elvestuen, Une Bastholm, Kjell Ingolf Ropstad og Irene Ojala om å sikre uavhengige utredninger av naturverdier og naturpåvirkning.

Forskrift om konsekvensutredninger har regler om når konsekvensutredninger skal gjennomføres, og hvordan konsekvensutredninger skal gjennomføres. Det legges opp til et system som skal sikre at beslutningstakerne har et godt beslutningsgrunnlag når planer og tiltak blir vedtatt. Konsekvensutredningene skal vise konsekvenser som fremtidig arealbruk vil gi for miljø og samfunn, og gjøre det klart for beslutningstakerne hvilke følger de ulike løsningsalternativene vil gi. Forskriftens formål er «å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres», jf. forskriften § 1.

Som representantene påpeker, er tap av leveområder den største trusselen for naturmangfoldet i Norge. Vi må derfor ta gode beslutninger om hvordan vi bruker arealene våre for å nå nasjonale og internasjonale miljømål. Konsekvensutredninger er et avgjørende verktøy for å ta gode beslutninger for en bærekraftig arealforvaltning. Det er viktig at folk har tillit til at konsekvensutredningene viser de faktiske konsekvensene av en plan eller et tiltak. Man skal kunne stole på at beslutningstakerne blir gitt et dekkende og objektivt bilde av de samlede konsekvensene av beslutningen. Det vil være uheldig dersom utredninger tilpasses etter utbyggerens ønske eller av andre grunner ikke gir et fullstendig og godt bilde av

konsekvensene. Dette vil kunne bidra til å undergrave tilliten til myndighetene og til beslutningene som blir tatt.

Forskriften har regler som skal sikre at konsekvensutredningene blir objektive og så gode som mulig, herunder regler som skal ivareta utredningenes uavhengighet. Det vises til forskriftens krav til forslagsstiller (utbygger) og ansvarlig myndighet (planmyndigheten eller vedtaksmyndigheten), og til hvordan utredningene og utredningsprosessene skal gjennomføres. Når det gjelder forslagsstiller og ansvarlig myndighet, er systemet lagt opp slik at forslagsstiller er ansvarlig for å gjennomføre utredningen, mens ansvarlig myndighet har ansvar for å påse at utredningsprosessen og konsekvensutredningen følger forskriftens regler. Forslagsstiller har ansvar for at opplysningene som gis til myndighetene er riktige og etterprøvbare og oppfyller kravene i forskriften. At forslagsstiller er ansvarlig for å gjennomføre utredningen, er i tråd med systemet for konsekvensutredninger som er utviklet internasjonalt gjennom de siste tiårene. Forskriften stiller også en rekke krav til selve utredningene og til personene som utfører utredningene, herunder krav til at utredninger og feltundersøkelser følger anerkjent metodikk og at utredningene utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Videre legger forskriften opp til en åpen prosess med bred deltakelse fra berørte, ved at planforslag og søknader med konsekvensutredninger og forslag til planprogram og melding med forslag til utredningsprogram sendes på høring. Berørte aktører får dermed anledning til å delta i utformingen av konsekvensutredningen, og til å komme med synspunkter på og kritisere utredningen.

Representantene har vist til undersøkelser og artikler som handler om feil i konsekvensutredninger og spørsmål om bånd mellom utbyggere og utredere. Spørsmål knyttet til slike bånd er tatt opp tidligere, senest tidligere i år ved spørsmål nr. 1358 til skriftlig besvarelse ved stortingsrepresentant Ola Elvestuen og i flere artikler om emnet i media.

Som jeg har beskrevet ovenfor, har forskrift om konsekvensutredninger regler som skal bidra til objektive og gode konsekvensutredninger. Det er viktig at utredere kan jobbe uavhengig av påvirkning fra utbygger når de utreder konsekvensene av utbyggingsplaner- og tiltak, og jeg er enig i at det er grunn til å se nærmere på dette. Dette har betydning for konsekvensutredningen som beslutningsgrunnlag, og for tilliten til utredningene og beslutningene som tas. Forskrift om konsekvensutredninger er som kjent under revisjon. Som del av arbeidet utredes det nærmere hvordan vi best mulig kan sikre gode og objektive konsekvensutredninger, herunder hvordan vi best kan sikre at utredningene ikke påvirkes av forslagsstiller i vurderingene av konsekvenser for miljø.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen